

med de enkelte Menneskeskæbner. Det ligger vel mere i Systemerne end i den enkelte Arbejdsgivers Inhumanitet, men derfor kan det jo være lige haardt for dem, det gaar ud over. Alene det Forhold, at Lønningerne indenfor store Dele af det moderne Erhvervsliv skal fastsættes udfra det Synspunkt; hvad der er absolut nødvendigt til Livets Ophold, betyder haarde Livsbetingelser, og disse Livsbetingelser bliver om muligt gjort endnu strengere derved, at de, der er inde under dem, kun kan have et meget ringe Haab om nogen Sinde at naa udover dem. Den, der en Gang er indrullet i Industrierbejdernes store Hær, har grumme lidt Haab om nogen Sinde at naa ud derover. Det lader sig meget vel gøre at leve Livet med Lyst og godt Mod under meget beskedne økonomiske Kaar og under strengt Arbejde i indtil 10, 12, ja 14 Timer daglig, saa længe der over dette Liv forude staar et frejdigt Haab om, at en Gang naar man ud over de trange økonomiske Kaar og gaar ind til bedre Dage. Det giver Livsmod. Men tag dette Haab væk, og Livssynet vil blive et helt andet. Derfor maa ogsaa alle Kræfter samvirke til at skabe saadanne Erhvervskaar her i vort Land, at den enkelte vil være i Stand til at tjene sit Livsophold ved eget Arbejde. Dette Krav er saa almenmenneskeligt, at intet Samfund og intet Erhverv kan sidde det overhørigt, hvis man vil vinde frem til blot nogenlunde rolige sociale Forhold, hvorunder Klassehadet kan mindskes og Kløften mellem de enkelte Samfundslag om ikke slettes, saa dog i nogen Maade udjævnes. Men til Livsunderholdet hører ikke blot dette at kunne skaffe sig det daglige Brød fra Dag til Dag, men ogsaa dette, at man kan sikre sig overfor de hændelige Vanskeligheder, som Livets Gang nu en Gang fører med sig, og her er det saa, at den sociale Lovgivning staar rede med sin Hjælp til de økonomisk svage, til de syge, til Invalider, til dem, der er ramt af Ulykker, til de arbejdsløse, til de gamle o. s. v. Det er jo, naar vi kaster Blikket udover dette, en stor Spændvidde, vor sociale Lovgivning efterhaanden har faaet. Jeg vil ingenlunde sige, at det er en Fejl ved denne Lovgivning, tværtimod, det er et overmaade stort Gode, men vil vi fortsat opretholde denne Lovgivning i sit nuværende Omfang, er det min Overbevisning, at det i Længden kun kan ske derved, at alle Kræfter forenes om at afholde Udgifterne derved. Jeg er enig med det ærede Medlem Hr. Fraenkel i den Udtalelse, han forleden Aften fremsatte her fra denne Talerstol, at vel er Europa og ogsaa vort lille Land naaet frem til en meget

høj kulturel Standard, men skal denne Standard vedblivende holdes, vil det blive meget dyrt, og derfor maa ikke alene Samfundet gøre sit dertil og Erhvervslivet sit, men ogsaa de enkelte, der stilles ind under den sociale Lovgivning og derved i saa vidt Omfang som gør ligt faar Del i denne Kultur, maa yde deres dertil.

Hvorledes nu en saadan Alderdomsforsikring skal føres ud i Livet, skal jeg ikke her udtale mig om, det bliver der forhaabentlig senere Lejlighed til at drøfte.

Jeg ønsker dog allerede her at udtale, at jeg ikke tænker mig, at vor Alderdomsforsørgelse udelukkende kan bygges op paa Grundlag af Forsikring. Her vil ganske sikkert blive Tale om et Baade-Og. Om man saa skal lade en gratis Aldersrente være det til Grund liggende og supplere den med en Forsikring, eller man skal lade Forsikringen være det til Grund liggende og supplere den med en gratis Aldersrente, derom vil vi forhaabentlig kunne hente nogen Vejledning i den Kommissionsbetænkning, der ventes afgivet om denne Sag, forhaabentlig inden alt for længe. I hvert Fald slutter jeg mig til det fra flere Sider udtalte Ønske om, at denne Betænkning snart maa komme til at foreligge. Til den Tid haaber jeg saa, at den højtærede Indenrigsminister vil tage hele denne Sag under velvillig Overvejelse. Jeg tror, det bliver en tvingende Nødvendighed at gaa dertil, og jeg tror, det vil være en Lykke saa snart som muligt at komme i Gang med disse Overvejelser.

Jeg har dernæst et Par Bemærkninger at gøre til forskellige Sider. Jeg lagde Mærke til, at det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen meget energisk efterlyste det i Fjor strandede Lovforslag om Nedsættelse af en Kommission til Undersøgelse af Forholdet mellem Stat og Kirke, eventuelt en Adskillelse mellem Stat og Kirke. Det ærede Medlem lod forstaa, at hvis den højtærede Minister ikke vilde fremsætte et saadant Lovforslag paa ny, vilde han paa sit Partis Vegne gøre det. Den højtærede Minister har jo nu svaret, at han ikke vil fremsætte et saadant Lovforslag. Jeg vil da spørge det ærede Medlem Hr. J. Oskar Andersen og for Resten ogsaa det ærede Medlems Parti, om der heri ligger, at det konservative Folkeparti nu har en Adskillelse mellem Stat og Kirke paa sit Program. Jeg tror, det vilde være af ikke ringe Interesse for Offentligheden at kende det konservative Partis virkelige Standpunkt i denne Sag. Der er rejst Tvivl om, hvorledes Partiet stiller sig overfor dette meget store